

KORONAVİRÜS SALGINININ LOJİSTİK SEKTÖRÜNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Esra Burcu KAYA*

Öz

Ülkeler, salgının etkilerini azaltmak için sokağa çıkma kısıtlamaları ve karantina gibi uygulamaları hayata geçirmeleriyle birlikte küresel ve ülke ekonomilerinde önemli kırılmalara neden olmuştur. Pandemi, küreselleşen dünyanın ticari eksikliklerini belirgin hale getirmesinin yanı sıra lojistik sektörünün önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Pandemi sürecinde sağlık, gıda, tüketim ürünlerine hızlı ve kolay erişilebilmesi için tedarikin ilk aşamasından son aşamasına kadar bu sürecin sorunsuz bir şekilde işleminin gerekliliği de anlaşılmıştır.

Bu çalışma ile pandemi sürecinde önemi daha da artan bir sektör olan lojistik sektöründe yaşanan değişimlerin ve post pandemi dönemine ilişkin öngörülerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Buna ek olarak pandeminin Lojistik sektörüne etkileri ile birlikte ülkemizdeki sektörel durumlar, sektöre ilişkin alınan önlemler ve sektörel beklentiler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Koronavirüs Salgını, Uluslararası Ticaret.

JEL Kodları: L91,F10.

Başvuru: 27.06.2021

Kabul: 28.07.2021

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, burcukaya017@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0300-8636

AN INVESTIGATION ON THE EFFECT OF THE CORONAVIRUS OUTBREAK ON THE LOGISTICS SECTOR

Abstract

With the implementation of practices such as curfews and quarantines to reduce the effects of the epidemic, countries have caused significant breaks in global and national economies. The pandemic has once again revealed the importance of the logistics industry, as well as highlighting the commercial deficiencies of the globalizing world. It has also been understood that this process should run smoothly from the first stage to the last stage of supply in order to have fast and easy access to health, food and consumer products during the pandemic process.

With this study, it is aimed to evaluate the changes in the logistics sector, which is a sector that has increased in importance during the pandemic process, and the predictions for the post-pandemic period. In addition, the effects of the pandemic on the logistics sector, the sectoral situations in our country, the measures taken regarding the sector and sectoral expectations were examined.

Keywords: *Logistics, Coronavirus Outbreak, International Trade.*

JEL Codes: *L91, F10.*

'Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.'

1. GİRİŞ

2019 yılının sonlarına doğru Wuhan kentinde ortaya çıkan Koronavirüs salgını tüm dünyayı etkisi altına almış, günümüzde de giderek yayılması sonucunda mevcut belirsizliğini korumaktadır. Koronavirüs salgını yaşamın birçok alanının etkilemesiyle birlikte, bu sürecin yönetilmesinde dünyadaki herhangi bir noktadaki müşteriye hizmet sağlayan lojistik sektöründeki firmalarda büyük bir baskıyı da beraberinde getirmiştir. Lojistik sektörü, ekonomik kalkınmada önemli rol oynamakla birlikte devamlılığını sağlaması da güven ve istikrar ile sağlanabilmektedir. Koronavirüs salgınının ortaya çıkması yalnızca bir ülkeyi etkisi altına almakla kalmayıp küresel boyutta risk oluşturmaktadır. Bu doğrultuda lojistik sektöründe de salgının etkileri ve sonuçlarına bağlı bir şekilde ekonomik kayıplar yaşanabilmektedir. Lojistik sektörü ihraç veya ithal edilen tüm ürünlerle ilişkili olmasından dolayı dış ticaretten

ayrı düşünülemez. İthalat, ihracat ve taşımacılığın lojistik ile sıkı bir bağ içerisinde olduğu söylenebilir (Akçacı ve Çınaroğlu, 2020: 449).

Çıktığı ilk dönemlerinde salgının Çin'i etkisi altına almasından dolayı Çin'de üretim kısmen durma noktasına gelmiştir. Çin, sanayi üretiminde gerekli olan hammaddelerin alımında önemli rol oynamasının yanı sıra küresel tedarik zinciri ağında üretim yapmasından dolayı üretim faaliyetlerinde yaşanan yavaşlama ve durma pazarda arz-talep dengesi üzerinde benzeri görülmemiş bir baskıya neden olmuştur. Çin'in yalnızca üretim merkezi olarak ifade edilmesi salgın sürecinin ticarete olan olumsuz etkilerini belirtmekte yetersiz kalacaktır; dünyanın en kalabalık ülkesi olmasından dolayı Çin'e önemli bir pazar olarak bakmakta fayda vardır. Salgının ilk dönemlerinde başta Çin olmak üzere dünyanın her yerinde alınan tedbirler, karantina ve kısıtlama uygulamaları bu sağlık krizinin ekonomik anlamda da bir krize dönüşmesine neden olmuştur (Gopinath, 2020).

Ülkelerin salgınla mücadele edebilmesi adına gerçekleştirdikleri karantina süreciyle birlikte, alışılan satış operasyonları bir takım sekteye uğramıştır. Bundan dolayı birçok firma operasyonları içinde yer almasa bile bu süreçten daha fazla etkilenmemek için ürünlerin doğru yer, doğru zamanda ulaştırabilmek için lojistik faaliyetlerini bunu uygun biçimde entegre etmişlerdir (Genç ve Kaya, 2021:164)

Koronavirüs salgınının lojistik sektörüne etkisinin değerlendirilmesinin hedeflendiği bu çalışmada; lojistik sektörünü Türkiye özelinde açıklanarak sektöre ilişkin önlemler ve pandemi dönemindeki lojistik sektörüne ilişkin veriler değerlendirilecektir. Ancak, bu çalışmanın yazılması esnasında salgının henüz sürüyor olması göz önünde bulundurulduğunda, yapılan bir takım değerlendirmelerin önemli görülen konular üzerinde durulduğu ve bununla sınırlı kaldığını belirtmek gerekir.

2. YÖNTEM

Çalışmada son dönemde ortaya çıkan pandemi sürecinin lojistik sektörüne etkisini sunmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda pandeminin sektör üzerindeki etkisiyle birlikte sektörde yaşanan değişimler, alınan önlemler üzerinde durulmuştur. Çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz çerçevesinde ulusal ve uluslararası istatistik kurumlarının veri

tabanlarında yayınlamış olan verilerden yararlanılmıştır. Ayrıca konu ile ilgili yürütülen araştırmalar da literatür taraması kapsamında değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Salgının Lojistik Sektörüne Etkileri

Lojistik sektörü, ülkelerin birçoğunda hızlı etkileşim gösteren sektörler arasında yerini almaktadır. Küreselleşme süreciyle paralel şekilde dünya ticaret hacminin artması, talep edilmiş olan ürünlerin müşterilere ulaştırılmasındaki zaman unsurunun önemi, depolama- taşıma ve dağıtım merkezlerindeki yönetim gibi konuların ticari etkinliklerindeki artan önemi dolayısıyla ekonomik büyüme ve küreselleşme sürecinin de hızlanması yönünden lojistik sektörü önemli bir rol üstlenmektedir (Acar, 2021: 5).

Lojistik sektörü, talep edilmiş olan ürünlerin üreticiden tüketiciye ulaştırılmasına kadar geçen zaman zarfındaki tüm hizmetleri kapsamından dolayı dış ticaretteki gelişmelerle de yakından ilişkilidir varsayımında bulunulabilir. Bu bilgilere dayanarak, küreselleşme sürecindeki dünya ticaretinin artması ve hızlanmasıyla birlikte lojistik sektörünün de belirli gelişme trendlerini yakalaması olası bir durum olarak karşımıza çıkabilmektedir (Öz, 2019: 19).

Çıkmış olduğu günden bu yana küresel anlamda gündemin başında yer alan Koronavirüs salgını, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2019'da pandemi şeklinde ifade edilmiştir. Bu ifadenin yapılmasıyla yalnızca bir bölge veya kıta değil tüm dünyanın tehlike altında olduğu vurgulanmıştır. Koronavirüs salgınının pandemi olarak ifade edildiğinden beri ekonomi, siyaset, ticaret, lojistik ve ulaşım gibi birçok alanda önemli sonuçlar yarattığı görülmektedir. Sektörlerdeki bu sonuçların günümüze de etki eden birçok yansıması bulunduğu gibi gelecekte de etkisi görülecektir. Koronavirüs salgınının lojistik sektöründeki birçok alanda görülen etkilerini, ticaret ve ekonomiden ayrı değerlendirmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır (Okumuş, 2020: 28).

Koronavirüs salgını, tüm dünya ve ülkemizde yolcu ve yük hareketlerinin kısıtlanması nedeniyle tüm taşımacılık türleri doğrudan etkilenmiştir. Dünya genelinde ve ülkemizde en çok zarar edilen taşımacılık türleri arasında havayolu yük ve yolcu taşımacılığı gelmektedir. Pandemi döneminin başlarında Uluslararası Hava Taşımacılığı Birliği (IATA) tarafından yayınlanan verilerde havayolu taşımacılığı taleplerinde 2020 Nisan ayında %27.7'lik bir düşüşün yaşandığı ifade edilirken (IATA, 2020: 4), 2021 Nisan ayı verilerine göre %12 artış görüldüğü belirtilmiştir (IATA, 2021: 4). Bu olumsuzlukların yanı sıra salgın döneminin minimum etkilerle atlatılabilmesi için havacılık alanına passenger ve freighter terimlerinin

KORONAVİRÜS SALGINININ LOJİSTİK SEKTÖRÜNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

birleşiminden “preighter” terimi kazandırılmıştır. Havayolu taşımacılığında salgın sebebiyle yolculara getirilen kısıtlamalardan dolayı uçaklardaki yolculara ait alanlarda koltukların sökülerek veya koltukların üzerinde kargo taşımacılığı yapılabilmesi için uçaklar entegre edilerek daralan kapasite giderilmeye çalışılmıştır (McWhirter,2020). Ülkemizde pandeminin başlarında önlemler alarak 68 ülkeye uçuşun yasaklanmasıyla birlikte havayolu taşımacılığını derinden etkilemiştir. Ülkemizde yolcu taşımacılığında kullanılan birçok yolcu uçağının atıl durumda olması sebebiyle kargo taşımacılığında kullanılması gibi alternatif çözümler geliştirilmiştir (Senir ve Büyükkeklik, 2020: 659).

Koronavirüs salgınında sektöre büyük desteği olan denizyolu taşımacılığı konteyner ve dökme yük gemileri anlamında olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuzların içerisinde Çin’e hammadde taşıyan gemilerin limanlardan zamanında ayrılamaması, hedef limanlara ulaşması gereken gemilerin yüklerini zamanında tahliye edememesi yer almaktadır (Okumuş,2020: 31). Yük gemileri uğrak iptalleri nedeniyle ülke limanlarında biriken yüklerin hem kapasite olarak hem de demuraj ücretleri sorununu da beraberinde getirmiştir. Bunun yanında limanlarda yüklerin indirilememesi ve bu yüklerin hinterlantlara taşınamamasından dolayı yüklerde gecikme sorunları yaşanmıştır. 2008’de yaşanan küresel krizin denizyolu taşımacılığında daralma oranlarında değişime neden olduğu gibi bu süreçte de %10 hacim kaybına neden olması halinde 2020’de toplam hacimdeki kayıp 17 Milyon TEU[†] olacağı belirtilmiştir (Link-Wills, 2020).

Salgınla birlikte sektörde etkilenen bir diğer taşımacılık türü demiryolu yük ve yolcu taşımacılığıdır. Dünya’da ve ülkemizde taşıma operasyonları sırasında sınırlarda yaşanması olası bekleyişlerde, alternatif bir rota çizilerek diğer bir sınıra yönlendirilmesi bu taşımacılığın tercih edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Avrupa Birliğine üye olan ülkelerin Ulaştırma Bakanları ve Avrupa Birliği Komisyonunun temsilcilerinin bir araya gelmesiyle demiryolu tedarik zinciri ve taşınan ürünlerin hareketliliğinin güvence altına alınmasıyla ilgili önemli bir anlaşmaya imza atılmıştır. 18 Mart 2020 tarihli bu anlaşmanın metninde, demiryolu altyapı çalışmalarını sekteye uğratmaması için gereken önemlerin alınması ve üye ülkelerde faaliyet içerisinde olan yük trenlerinin sayıca artırılması beklentisinin önemi vurgulanmıştır (Lge, 2020).

[†] (TEU) Twenty-foot Equivalent Unit: Konteyner gemilerinin boyutlarını ölçerken kullanılan bir terimdir. 20 feet’lik konteyneri tanımlamak için kullanılır.

Salgının karayolu taşımacılığındaki etkilerine bakıldığında, sınırlarda alınan önlemler kapsamında yapılan kontrollerde araç kuyruklarında artmalar yaşandığı ve taşımalarda gecikmelerin yaşandığı görülmektedir. Birçok alana ilişkin tedarik zinciri sürekliliğinin sağlanmasında karayolu taşımacılığı kilit rol oynamaktadır. Bunun yanında alınan tedbirler arasında karayolu taşımacılığında salgının etkilerini azaltmak adına Avrupa Birliği “Yeşil Hat” projesiyle yürürlüğe girmiştir. Uygulamaya göre (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, 2020: 1);

- Avrupa Birliğinin bütün iç sınırları yük taşımacılığı için açık tutulacak,
- Bu yeşil hatlarda taşımacılık alanında görev alan personelin sağlık tarama ve kontrolleri 15 dakikayla sınırlı olacak,
- Karayolunda tatiller, hafta sonları ve geceleri uygulanmakta olan sürüş yasaklarına son verilecek,
- Yeşil hattındaki geçişlerde prosedürler en aza indirilecektir.

Salgının etkilerini minimize etmek amacıyla karayolunda seyir halindeki araçların ağırlık limitlerine esnetme getirilmiştir. Karayolu taşımacılığında kullanılan izinler, sertifikalar, araç muayeneleri ve lisanlardaki süreler uzatılmıştır. Karayolu hattında dinlenme ve sürüş sürelerinde de istisnalar uygulanarak karayolu taşımacılığında devamlılığın sağlanması hedeflenmiştir (Utikad, 2020: 12).

Koronavirüs salgınının lojistik sektörüne olası riskleri (Kmpg, 2020: 3);

- Uluslararası/ Ulusal ithalat ve ihracat üzerinde bir takım kısıtlamaların yaşanması nedeniyle sınırlardaki geçişlerde ek kontrollerin gerekli şekilde yapılmaması, tedarik zincirindeki aksamaların yaşanması, yaşanan sorunlar karşısında bu sorunların giderilmesi için yetkili kişilere kanun dışı ödemelerin gerçekleştirilmesi,
- Dağıtım merkezlerinde yer alan depolarda karantina ve kısıtlamaların depolarda daha az çalışanların bulunması sebebiyle ürünlerin zarar görmesi veya çalınması gibi sorunların olabileceği,
- Ürün veya hizmetlerin gerekli taraflara ulaştırılması çabası nedeniyle işlemlerin hızlı yapılması, kontrol mekanizmalarının yapısal zararlar görmesi, onaysız ödemelerin gerçekleştirilmesi durumu,
- Ürünlerin iade- değişim işlemlerinde gecikmelerin yaşanması,
- Depolama ve nakliye hizmetleri için anlaşma yapılan hizmet sağlayıcılarının etik dışı bir takım uygulamalarda bulunması ve durumun yüksek fiyatlarla satılan ürün çeşitliliğine yol açarak pazarda değişim yaratacağı,

- Pandemi süreci ve pandemi sonrası dönemdeki artan talepler doğrultusunda arzın giderilmesi için kullanım süresi dolan, hasarlı, taklit ürünlerin piyasada dolaşması, ilgili ürünlerin satışa sunulmasıyla piyasayı doğrudan etkilemesi,
- Salgın nedeniyle kullanılmakta olan denizyolu, havayolu ve demiryolu gibi alternatif dağıtım yollarındaki risklerin yeterli düzeyde araştırılmaması nedeniyle firmalara olumsuz etkiler yaratması yer almaktadır.

3.2. Koronavirüs Salgını Sürecinde Türkiye'deki Lojistik Sektörüne İlişkin Uygulamalardaki Önlemler ve Öneriler

Koronavirüs salgının hızla yayılması ülkeleri hem ticarete hem de sektörel anlamda bir takım önlemler almaya yönlendirmiştir. Bu önlemler uluslararası ticaretin kolay hale gelmesi, ekonomik anlamda etkilerin azaltılması ve insan sağlığını korumak gibi amaçlar taşımaktadır. Salgın tedbirleri kapsamında kişiler arasındaki temas edilerek uygulanan işlemlerin kısıtlanması ve işlemlerinin kolay yapılmasına ilişkin önlemler yer almaktadır. Buna ek olarak (Ticaret Bakanlığı,2020);

- Depo çalışanlarına eldiven ve maske verilmekte, çalışma ortamları ve araç içleri sterilize edilmekte ve çalışanların sağlık kontrolleri yapılmaktadır.
- Paketlemelerin el değmeden yapılması, paketleme malzemelerinin temiz olması, teslimat araçlarının günlük olarak sterilize edilmesiyle birlikte müşterinin hijyen endişelerini en aza indirmekte yardımcı bir unsur olmaktadır.
- Gümrüklerde çalışanların sağlık ve hijyen tedbirlerine uyarak koruyucu kıyafetlerle hizmet sunması sağlanmaktadır.
- Limanlara ulaşan gemilerin ve araçların risk değerlendirilmesi gibi tedbirler uygulanmaktadır.

Pandemi dönemine ilişkin öneriler lojistik sektörünün temsilcileri arasında yer alan Utikad (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği)'ın 2020 Sektör Raporunda Avrupa, diğer ülkeler ve komşu ülkelerle ticari faaliyetlerin bozulmaması ve lojistik akışların devamlılığının sağlanması için 5 maddelik öneri listesini T.C. devletinin gerekli birimlerine sunmuşlardır. Bu maddeler (Utikad, 2020: 137);

1. Ülkemize gelen Türk ve yabancı uyruklu şoförlere Bilim Kurulu'nun da onayladığı hızlı tanı kitlerinden yararlanılarak test yapılması, çıkan sonuçların negatif olması halinde şoförlerin seferlerine devam etmesi,
2. Türkiye'den Avrupa'ya ihracat taşımaları için sefer yapan şoförlerin de gerekli makamlarla anlaşarak Kapıkule Sınır Kapısı'nda hızlı test uygulanması ve çıkan sonuca göre hareket edilmesini,
3. Kapıkule Sınır Kapısı'nda uygulanması önerilen yöntemin diğer karayolu sınır kapılarında da uygulamaya elverişli hale getirilmesi,
4. Türk şoförlerinin Schengen vizelerinde otomatik olarak belirlenen bir tarihe kadar uzatılması için gerekli makamlarla iletişime geçilmesi,
5. Avrupa Birliği ülkelerinin Türk taşımacılık araçlarına uygulamış olduğu kota ve transit geçiş belgesi sisteminin bir süre askıya alınması için gerekli makamlarla iletişime geçilmesi yer almaktadır.

3.3. Pandemi Sürecinde Türkiye'deki Lojistik Sektörüne İlişkin Veriler

2020 yılı Mart ayıyla birlikte, dünyayı sosyal ve ekonomik anlamda olumsuz biçimde etkileyen Koronavirüs salgını sebebiyle dünya ekonomilerinde yaşandığı daralmanın olumsuz etkileri, ülkemizin yanında dünyada da normalleşme sürecine doğru ilerlediği görülmektedir.

Ülkemizde Ticaret Bakanlığının yayımlanmış olduğu 2021 Mayıs ayı bülteninde, 2021 yılının ihracat verileri aşağıda belirtilmiştir.

- Ocak ayında 15 milyar 23 milyon dolar,
- Şubat ayında 15 milyar 962 milyon dolar,
- Mart ayında ise 18 milyar 968 milyon dolar,
- Nisan ayında 18 milyar 786 milyon dolar,
- Mayıs ayında ise 16 milyar 480 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1 ve Grafik 1'de sunulan Mayıs ayı ihracatında 2020 Mayıs ayına göre %65,50, ithalatta ise %54,02'lik bir artış yaşanmıştır. Dış Ticaret hacmindeki değişim bir önceki yıla göre %58,92 artarak 37 milyar 109 milyon dolar olmuştur.

Tablo 1: Genel Ticaret Sistemine Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

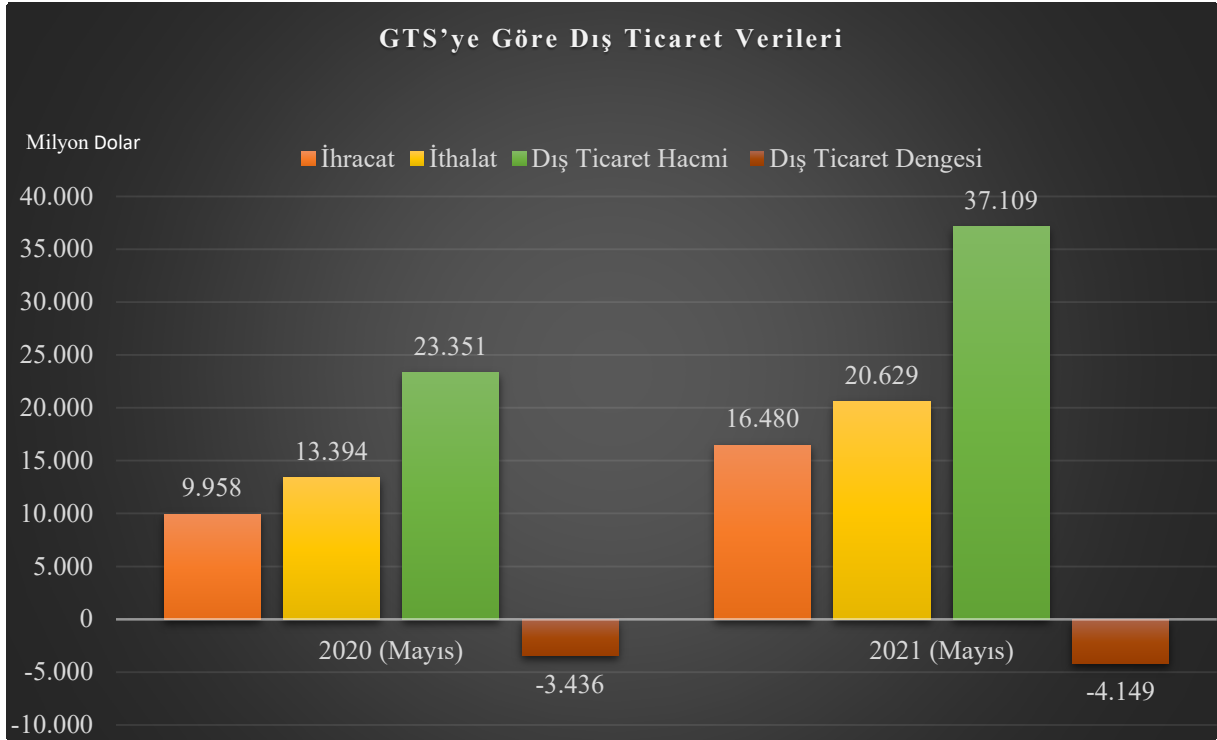
Dış Ticaret	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2020	2021	Değişim (%)	2020	2021	Değişim (%)
İhracat	9.958	16.480	65,50	61.599	85.220	38,35
İthalat	13.394	20.629	54,02	82.634	103.496	25,25

KORONAVİRÜS SALGINININ LOJİSTİK SEKTÖRÜNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dış Ticaret Hacmi	23.351	37.109	58,92	144.233	188.716	30,84
Dış Ticaret Dengesi	-3.436	-4.149	20,74	-21.035	-18.276	-13,11
İhracat/ İthalat Karşılama Oranı (%)	74,3	79,9		74,5	82,3	

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı 2021 Mayıs Ayı Veri Bülteni

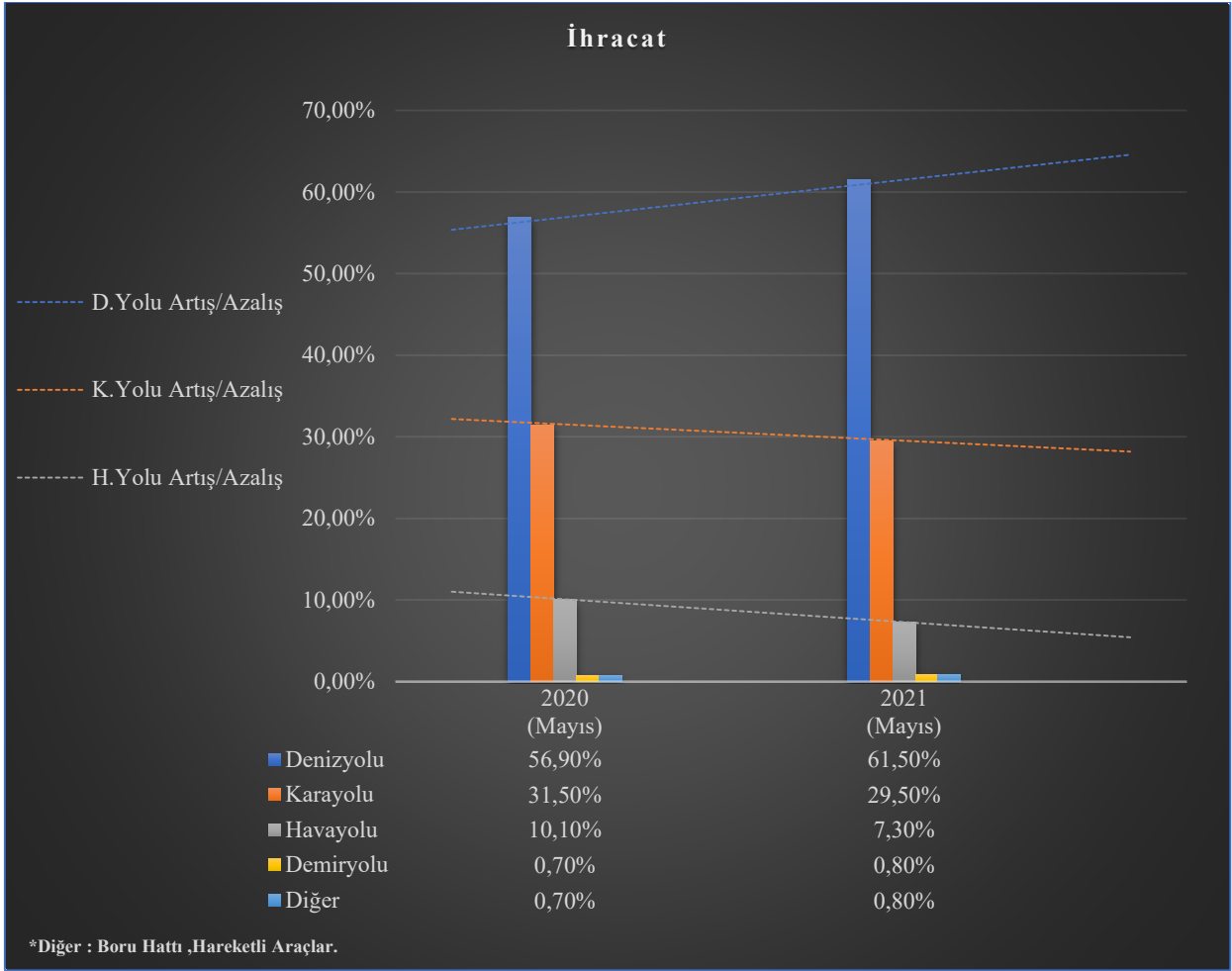
Grafik 1: Genel Ticaret Sistemine Göre Dış Ticaret Verileri

Bu grafik T.C. Ticaret Bakanlığı 2021 Mayıs Ayı Bülten verilerinden bu çalışma kapsamında oluşturulmuştur.

Genel ticaret sistemine göre 2021 yılının Mayıs ayında dış ticarete en fazla kullanılan taşımacılık türü denizyolu taşımacılığı olmuştur. Yine Grafik 2’de sunulan 2021 yılının Mayıs ayı verilerine göre ihracatın taşımacılık türlerine bakıldığında en fazla ihracat denizyolu (10 milyar 139 milyon dolar) ile yapılmıştır buna ek olarak denizyolu taşımacılığını sırasıyla karayolu (4 milyar 860 milyon dolar) ve havayolu ulaşımı (1 milyar 206 milyon dolar) izlemektedir.

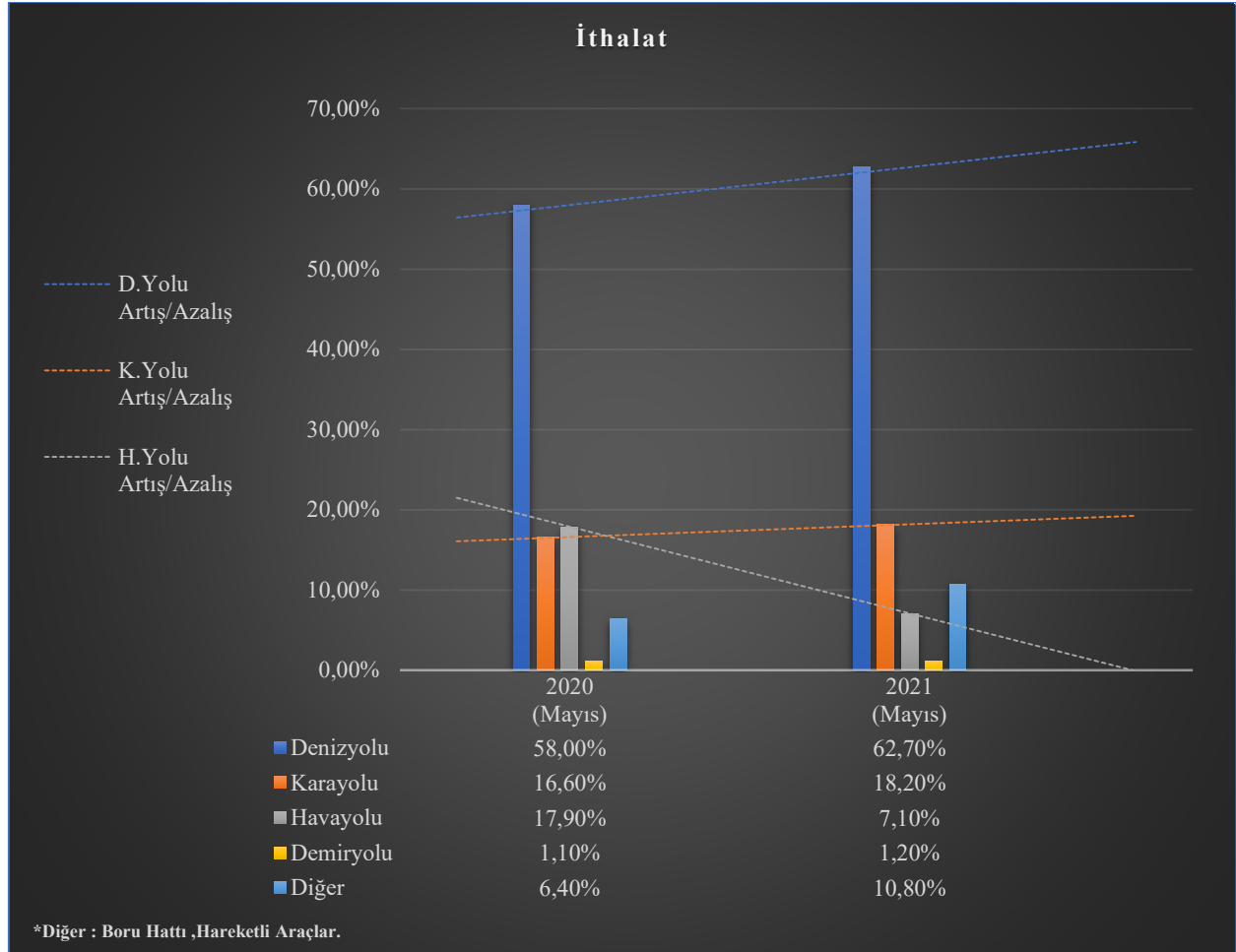
Grafik 2: Taşıma Şekillerine Göre İhracat (%) (GTS)

Bu grafik T.C. Ticaret Bakanlığı 2021 Mayıs Ayı Bülten verilerinden bu çalışma kapsamında oluşturulmuştur.

Grafik 3'te sunulan genel ticaret sistemine göre 2021 yılı Mayıs ayında gerçekleştirilen ithalatın taşıma türlerine bakıldığında, en fazla ithalat denizyolu (12 milyar 925 milyon dolar) ile yapılmıştır buna ek olarak taşıma şeklini sırasıyla karayolu ulaşımı (3 milyar 763 milyon dolar) ve havayolu (1 milyar 461 milyon dolar) izlemektedir.

Grafik 3: Taşıma Şekillerine Göre İthalat (%) (GTS)

Bu grafik T.C. Ticaret Bakanlığı 2021 Mayıs Ayı Bülten verilerinden bu çalışma kapsamında oluşturulmuştur.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Koronavirüs salgını dünyada ticari anlamda eksikliklerinin olmasının yanı sıra lojistik sektörünün de hayati önem taşıdığını gözler önüne sermiştir. Salgın süresi boyunca sağlık başta olmak üzere, gıda, temizlik ve temel tüketim mallarına hızlı ve kolay ulaşılabilmesi için tedarik zincirinin ilk aşamasından son aşamasına kadar olan tüm aşamaların kusursuz bir şekilde işlenmesi gerekliliği anlaşılmıştır. Salgınla birlikte normalden daha fazla ihtiyaç duyulan bir sektör haline gelen lojistik sektörde eksikliklerin daha belirgin hale geldiği söylenilebilir.

Salgının beraberinde getirdiği ekonomik ve sosyal olumsuzluklar lojistik sektörü ve diğer pek çok sektörü de hazırlıksız yakalamıştır. Salgının hayatımıza yerleşmesi ve belirsizliğini korumasından dolayı tüm dünya atılımlarını bu salgına göre yaparak yaşamayı öğrenecektir.

Bundan dolayı lojistik sektörünün Koronavirüs salgınının etkilerini en az kayıplarla atlatabilmesi ve geleceğini sağlam temeller üzerine kurabilmesi için geleceğe yönelik yol haritası oluşturması gerekmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde taşımacılık türleri için hayata geçmesi planlanan altyapı çalışmalarında hızlanmanın gerçekleşmesi için amaca yönelik olarak gerekli düzenlemelerin hayata geçmesi oldukça önem arz etmektedir.

Lojistik sektörünün bağlı olduğu birçok alanda tedarik sorununun yaşanmaması ve satın alınmış ürünlerin problemsiz şekilde teslimatın yapılabilmesi için lojistik firmalarının daha hızlı ve esnek olabilme yeteneklerini geliştirmeleri gerekmektedir. Gündemimizde yer alan ve uzun süre yer edeceğini bildiğimiz bu salgınla birlikte tıbbi malzemelerin ve plastiklerin geri dönüşümleri için tersine lojistik süreçlerin göz önünde bulundurulması ve buna ek olarak insani yardım lojistiği konusunda da ihtiyaç duyulan kitlelere ulaşmanın göz önünde bulundurulması gerektiği söylenebilir.

Bunun yanında salgın, lojistik sektöründe hızın önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Sektördeki firmaların faaliyetlerini teknolojik dönüşümlerle daha hızlı ve etkin biçime dönüştürdükleri görülebilmektedir. Bu kapsamda araştırmacılara ileri dönemlerde; tersine lojistik, sağlık ve insani yardım lojistiği, lojistikte dijitalleşme ve otomasyon sistemleri konularında çalışılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Acar Özgün, D. (2021). Lojistik Sektörü Performansı ve Dış Ticaret İlişkisi. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik.

Akçacı, T., Çınaroğlu, M. S. (2020). Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Lojistik ve Ticarete Etkisi . *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19, 447-456 .

Avrupa Birliği Resmi Gazetesi (2020). *Communication From the Commission on the Implementation of the Green Lanes Under the Guidelines for Border Management Measures to Protect Health and Ensure the Availability of Goods and Essential Services*. Erişim Adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/>

Genç, E., Kaya, E. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecindeki Gümrük Mevzuatı Değişikliklerinin Lojistik Faaliyetlerine ve Çalışanların İş Motivasyonuna Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8 (1) , 161-175.

KORONAVİRÜS SALGINININ LOJİSTİK SEKTÖRÜNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

- Gopinath, Gita. (2020). *The Great Lockdown: Worst Economic Downturn Since the Great Depression*, *IMFBlog*. Erişim Adresi: <https://blogs.imf.org/2020/04/14/the-great-lockdown-worst-economic-downturn-since-the-greatdepression/>
- IATA(2020). *Air Cargo Market Analysis*. Erişim Adresi: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/Air-Freight-Monthly-Analysis-Apr-2020/>
- IATA(2021). *Air Cargo Market Analysis*. Erişim Adresi: <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/air-freight-monthly-analysis---april-2021/>
- KPMG (2020). *Covid-19 Pandemisinin Taşıma Sektörüne Olası Etkileri*. Erişim Adresi: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2020/08/Covid19-Pandemisinin-Tasimacilik-Sektorune-Olasi-Etkileri.pdf>
- LGE(2020). *Covid-19'un Ulaştırma ve Lojistik Sektörüne Etkileri*. Erişim Adresi: <https://lge.ist/degerlendirme/covid-19un-ulasirma-ve-lojistik-sektorune-etkileri/>
- Link-Willis, K. (2020). *Coronavirus Could Deliver 17 Million-TEU Blow to Container Shipping*, *American Shipper*. Erişim Adresi: <https://www.freightwaves.com/news/coronavirus-could-deliver-17-million-teu-blow-tocontainer/>
- McWirther, A. (2020). *Lufthansa Coins "Preighter" Term For Passenger-Cargo Flights*, *Business Traveller*. Erişim Adresi: <https://www.businesstraveller.com/business-travel/2020/05/05/lufthansa-coins-preighter-term-forpassenger-cargo-flights/>
- Okumuş, A. (2020). *COVID-19'un Ulaştırma ve Lojistik Sektörüne Etkileri*. Erişim Adresi: <https://avesis.istanbul.edu.tr/yayin/48ed2d3d-c376-49fd-a424-179713b83a88/covid-19un-ulasirma-ve-lojistik-sektorune-etkileri>
- Öz, A. (2019). Türkiye’de 2000 Yılı sonrası Lojistik Sektörü Alt Yapı Yatırımları ve Dış Ticarete Katkılarının İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Senir, G., Büyükkelik, A. (2020). Covid-19 Salgınının Tedarik Zincirlerine ve Lojistik Faaliyetlere Etkileri, *Tüba-Küresel Salgınının Anatomisi: İnsan ve Toplumun Geleceği*, 627-645.

Ticaret Bakanlığı (2021). T.C. Ticaret Bakanlığı Mayıs Ayı Veri Bülteni. Erişim Adresi:
<https://ticaret.gov.tr/data/60b7378e13b876526cc0e0ab/2021%20Y%C4%B1%C4%B1%20May%C4%B1s%20Ay%C4%B1%20Veri%20B%C3%BClteni.pdf>

UTİKAD (2020). *Lojistik Beklentiler Araştırması*. Erişim Adresi:
<https://www.utikad.org.tr/Lojistik-Beklentiler-Arastirmasi>

UTİKAD (2020). *Lojistik Sektörü Raporu*. Erişim Adresi:
<https://www.utikad.org.tr/images/HizmetRapor/utikadlojistiksektoruraporu2020-53923.pdf>